energiavirasto
energimyndigheten

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.
Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.
This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on:
Dokumentet är daterat:
The document is dated: 25.06.2019

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: PYHÄRANTA MERI-KATRIINA

Pvm / Datum / Date: 25.06.2019

Allekirjoitustapa / Signerat med / Signed with:

Tupas

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date: 25.06.2019

Allekirjoitustapa / Signerat med / Signed with:

Tämä paketti koostuu seuraavista osista:
- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat
- Sähköiset allekirjoitukset. Nämä eivät ole näkyvillä tässä asiakirjassa, mutta ne on yhdistetty siihen sähköisesti.

Tämä asiakirja on sinetöity sähköisellä allekirjoituksella.
Sinetti takaa asiakirjan aitouden.

Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >

Detta paket består av följande delar:
- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument
- Elektroniska signaturer. Dessa syns inte i detta dokument, med de är elektroniskt integrerade i det.

Detta dokument har försetts med sigill genom elektronisk signatur.
Sigillet garanterar dokumentets äkthet.

Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >

This document package contains:
- Front page (this page)
- The original document(s)
- The electronic signatures. These are not visible in the document, but are electronically integrated.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

THE SIGNED DOCUMENT FOLLOWS ON THE NEXT PAGE >

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu EU-direktiivin (1999/93/EY) mukaisella allekirjoituksella.
Detta dokument innehåller elektroniska signaturer enligt EU-direktivet (1999/93/EG) om ett gemenskapsramverk för elektroniska signaturer.
This document contains electronic signatures using EU-compliant PAdES - PDF Advanced Electronic Signatures (Directive 1999/93/EC)

Gasum Oy
Revontulenpuisto 2 C
02100 Espoo

Balticconnector-yhteenliitäntäpisteessä sovellettavan kapasiteetinjakomekanismin vahvistaminen

Asianosainen

Gasum Oy

Revontulenpuisto 2 C
02100 Espoo

Vireilletulo

12.3.2019

Ratkaisu

Energiavirasto vahvistaa Gasum Oy:n noudatettavaksi tämän päätöksen liitteenä olevat Balticconnector-yhdysputken kapasiteetinjakomekanismin ehdot ajalle 1.1.2020 – 31.12.2020.

Tämä päätös on voimassa määräajan 31.12.2020 asti.

Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Selostus asiasta

Maakaasumarkkinalain (587/2017) nojalla Suomen maakaasumarkkinat avataan kilpailulle 1.1.2020. Samanaikaisesti otetaan käyttöön merenalainen Balticconnector-yhdysputki, joka mahdollistaa kaasun siirron molempiin suuntiin Suomen ja Viron välillä. Maakaasumarkkinalain 100 §:n mukaan Energiaviraston tehtävänä on vahvistaa maakaasujärjestelmän ulkomaanyhteyksissä noudatettavat ulkomaanyhteyksissä noudatettavat siirtopalvelun ehdot vuosiksi 2020 ja 2021 ennen niiden käyttöönottamista. Vahvistuspäätös on voimassa vuoden ajan.

Maakaasumarkkinalain 100 §:ää koskevan hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perustelujen (HE 290/2018) mukaan maakaasun siirtoverkonhaltija Gasum Oy

toimii maakaasumarkkinoiden avautumiseen saakka vertikaalisesti integroidun yritysrakenteen mukaisesti. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan yhtiö päättää siirtoverkonhaltijalle kuuluvien tehtävien ja voimassa olevan sääntelyjärjestelmän puitteissa vuonna 2020 noudatettavat siirtopalvelun tariffit ja muut ehdot.

Balticconnector-yhdysputken osalta Gasum Oy, jäljempänä *Gasum*, on laatinut ehdotuksen kapasiteetinjakomekanismin ehdoista yhteistyössä Viron järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan Elering AS:n kanssa. Siten myös Energiavirasto ja Viron toimivaltainen viranomainen Konkurentsiamet ovat tehneet asiassa yhteistyötä ja sopineet yhdessä kapasiteetinjakomekanismin pääperiaatteista. Maakaasumarkkinalain 100 §:n mukainen vahvistuspäätös perustuu kuitenkin Energiaviraston itsenäiseen toimivaltaan ja päätös annetaan kansallisen lainsäädännön nojalla.

Maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 715/2009, jäljempänä *maakaasuverkkoasetus*, 16 artiklan mukaan siirtoverkonhaltijan on pantava täytäntöön ja julkistettava syrjimättömät ja avoimet kapasiteetinjakomekanismit sekä menettelyt ylikuormituksen hallitsemiseksi. Kapasiteetinjakomekanismeista säädetään lisäksi kaasunsiirtojärjestelmien kapasiteetinjakomekanismien verkkosäännön vahvistamisesta ja asetuksen (EU) N:o 984/2013 kumoamisesta annetun komission asetuksessa (EU) 2017/459, jäljempänä *kapasiteetinjakoverkkosääntö*.

Maakaasumarkkinalain 13 §:n mukaan verkonhaltijan on tarjottava maakaasuverkkonsa palveluita maakaasumarkkinoiden osapuolille tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Palveluiden tarjonnassa ei saa olla perusteettomia tai maakaasukaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja.

Gasum on toimittanut Energiavirastolle ehdotuksensa Balticconnector-yhteenliitäntäpisteen kapasiteetinjakomekanismin ehdoista 12.3.2019.

Julkinen kuuleminen

Energiavirasto aloitti 12.3.2019 päivätyllä lausuntopyynnöllä julkisen kuulemisen kaasunsiirron kapasiteetinjakomekanismista Balticconnector-yhteenliitäntäpisteessä ajalla 1.1.2020-31.12.2021. Kuuleminen perustui Energiaviraston Gasumilta saamaan ehdotukseen Balticconnector-yhteenliitäntäpisteessä noudatettavaksi tulevista kapasiteetinjakomekanismin ehdoista. Ehdotus oli laadittu yhteistyössä Viron järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan Elering AS:n kanssa. Vastaava kuuleminen järjestettiin samanaikaisesti Virossa, missä kuulemisen järjesti Elering AS.

Energiaviraston järjestämä kuuleminen päättyi 5.4.2019.

Asiassa saadut lausunnot

Energiavirasto sai asiassa yhden lausunnon, jonka antoi Huoltovarmuuskeskus. Lausunnossaan Huoltovarmuuskeskus toi esille, että Balticconnector-yhteenliitäntäpisteen kapasiteetinjakomekanismin tulisi mahdollistaa kaasun mahdollisimman tehokas ohjautuminen kaasumarkkinoiden markkina- tai käyttöalueelle, jossa siitä on suurin kysyntä tai jossa esiintyy niukkuutta saatavuudessa. Lisäksi kapasiteetinjakomekanismin tulisi olla joustava ja mahdollistaa kapasiteetin tehokas käyttö. Lopuksi Huoltovarmuuskeskus painotti, että sovellettava

kapasiteetinjakomekanismi tulee toteuttaa Suomen kaasun toimitusvarmuuden näkökulmasta varovaisuutta painottaen.

Siirtoverkonhaltijoiden kirje Energiavirastolle ja Konkurentsiametille 15.4.2019

Gasum Oy ja Elering AS, jäljempänä yhdessä *siirtoverkonhaltijat*, antoivat asiassa 15.4.2019 päivätyn kirjeen, joka perustui Elering AS:n kuulemisen yhteydessä saatuihin lausuntoihin. Kirje oli osoitettu sekä Energiavirastolle että Viron toimivaltaiselle viranomaiselle Konkurentsiametille. Siirtoverkonhaltijat perustelivat kirjeessään ehdotustaan kapasiteetinjakomekanismiksi ja esittivät alkuperäistä ehdotustaan täydentäviä toimenpiteitä alla esitetyn mukaisesti. Lisäksi Energiavirasto, Konkurentsiamet ja siirtoverkonhaltijat neuvottelivat esitetyistä lisäyksistä ja perusteluista Tallinnassa 18.4.2019 järjestetyssä tapaamisessa.

Operatiiviset mekanismit kapasiteetin maksimoimiseksi Balticconnector-yhdysputkessa

Siirtoverkonhaltijat täydensivät alkuperäistä ehdotustaan esittämällä operatiivisia mekanismeja kapasiteetin tehokkaan käytön maksimoimiseksi. Ehdotuksen mukaisesti siirtoverkonhaltijat käyttäisivät seuraavia mekanismeja ylikuormituksen hallitsemiseksi sekä siirron keskeytymisestä johtuvien vaikutusten pienentämiseksi:

a) Vastakkaisvirtauskapasiteetin käyttö, joka mahdollistaa kaasun kaupallisten virtojen maksimoimisen kumpaankin suuntaan.

b) Operatiivisen tasehallintatilin käyttö Suomen ja Viron välillä ruuhkautumisen ehkäisemiseksi Balticconnector-yhdysputkessa. Siirtoverkonhaltijoiden putkivarastokaasulla voitaisiin kompensoida kaasun fyysisen virtauksen mahdolliset keskeytymiset.

c) Kaasukauppa siirtoverkonhaltijoiden välillä ruuhkautumisen ehkäisemiseksi Balticconnector-yhdysputkessa. Tämän mukaisesti siirtoverkonhaltija ostaisi ylimääräistä kaasua paikallisilta markkinoilta tai käyttäisi sen paikallisia tasehallintapalvelusopimuksia kompensoidakseen kaasun fyysisen siirron Balticconnector-yhdysputkessa, kun taas toinen siirtoverkonhaltija varastoisi siirtämättä jääneen kaasun putkikaasuksi. Siirtoverkonhaltijat kompensoisivat toimenpiteet keskenään siten, että siirron keskeytymisellä ei tosiasiassa olisi vaikutusta markkinaosapuolille.

d) Jos edellä olevat toimenpiteet osoittautuisivat odottamattomien tapahtumien takia riittämättömäksi, eikä kaasua näistä toimenpiteistä huolimatta saataisi toimitettua hyväksyttyjen nominaatioiden mukaisesti, siirtoverkonhaltijat maksaisivat rahallisen korvauksen niille shippereille, joiden nominaatiot siirtoverkonhaltijat olivat jo hyväksyneet, mutta jotka eivät saaneet kaasua siirretyksi.

Lisäksi siirtoverkonhaltijat esittivät, että mikäli nämä menetelmät eivät riittäisi kompensoimaan kaasun siirron keskeytymisestä johtuvia vaikutuksia shippereille, Balticconnector-yhteenliitäntäpisteen kapasiteetinjakomekanismi muutettaisiin vastaamaan kapasiteetinjakoverkkosäännön mukaista standardoitua kapasiteetinjakomekanismia.

Velvollisuus tarjota pitkäaikaisia tuotteita

Maakaasuverkkoasetuksen 14 artiklan 1 kohdan mukaan siirtoverkonhaltijoiden on tarjottava verkonkäyttäjille sekä pitkä- että lyhytaikaisia palveluja. Pitkäaikaisilla tuotteilla tarkoitetaan tässä yhteydessä vähintään vuoden kestäviä kapasiteettituotteita. Siirtoverkonhaltijat totesivat kirjeessään, että pitkäaikaisten kapasiteettituotteiden tarjoaminen ei kuitenkaan ole mahdollista siirtoverkonhaltijoiden ehdottamassa kapasiteetinjakomekanismissa, koska sen mukaan kapasiteetti vahvistetaan shippereille vasta kaasutoimituspäivää edeltävänä päivänä tai kaasutoimituspäivän aikana. Näin ollen siirtoverkonhaltijat esittivät, että vuosien 2020-2021 aikana pitkäaikaisia tuotteita ei tarjottaisi, vaan tämä aika katsottaisiin siirtymäajaksi kohti Suomen, Viron ja Latvian yhteistä tasehallinta-aluetta, joka on tarkoitus muodostaa vuoden 2022 alusta. Mikäli yhteisen tasehallinta-alueen käyttöönotto kuitenkin viivästyisi tai peruuntuisi, Balticconnector-yhteenliitäntäpisteen kapasiteetinjakomekanismi muutettaisiin vastaamaan kapasiteetinjakoverkkosäännön mukaista standardoitua kapasiteetinjakomekanismia. Tällöin Balticconnector-yhteenliitäntäpisteessä tulisi jaettavaksi myös pitkäaikaisia tuotteita.

Kapasiteetinjakoverkkosäännön standardin mukaisen kapasiteetinjakomekanismin vaikutukset

Kapasiteetinjakoverkkosäännön 8–37 artiklat määrittelevät standardin mukaisen kapasiteetinjakomekanismin, joka edellyttää määriteltyjen standardituotteiden jakoa huutokauppamenettelyssä. Siirtoverkonhaltijoiden perustelujen mukaan kapasiteetinjakoverkkosäännön 19 artikla edellyttäisi kiinteän kapasiteetin tarjoamista yhdellä jakomenettelyllä, mikä edellyttäisi shippereiden rekisteröitymistä sekä Suomen että Viron markkina-alueille. Tämä johtaisi shipperin tasevelvollisuuteen kummallakin markkina-alueella. Siirtoverkonhaltijoiden perustelun mukaan tämä aiheuttaisi markkinoille pääsyn esteen niille shippereille, jotka eivät haluaisi rekisteröityä kummallekin markkina-alueelle. Tästä syystä siirtoverkonhaltijat ehdottavat Balticconnector-yhteenliitäntäpisteen kapasiteetinjakomekanismiksi implisiittistä jakomenetelmää.

Lisäksi siirtoverkonhaltijat perustelivat ehdotustaan sillä, että implisiittisellä kapasiteetinjakomekanismilla voitaisiin välttää huutokauppa-alustan hankinta. Huutokauppa-alustan hankinnasta syntyvät kustannukset kahden vuoden takia eivät olisi perusteltuja, koska yhteiseen tasehallinta-alueeseen siirryttäessä Balticconnector-yhteenliitäntäpiste ei enää olisi kapasiteetinjakoverkkosäännön mukainen yhteenliitäntäpiste eikä verkkosääntö siten tulisi enää sovellettavaksi.

Kapasiteetin ylivaraamisen ehkäiseminen

Suomen, Viron ja Latvian siirtoverkonhaltijat ovat solmineet keskinäisen kompensaatiosopimuksen, jonka mukaan Balticconnector-yhteenliitäntäpisteessä ei peritä erillistä kaasun siirtomaksua. Tämän sopimuksen tarkoitus on mahdollistaa joustava kaasun rajat ylittävä siirto ilman kustannuksia shippereille. Kapasiteetin maksuttomuus voi kuitenkin johtaa tilanteeseen, jossa shipperit nominoivat

kapasiteettia perusteettomasti yli tarpeen. Tämän vuoksi siirtoverkonhaltijat esittävät sakkomaksun määräämistä sellaisille shippereille, jotka systemaattisesti alikäyttävät varaamaansa kapasiteettia. Samasta syystä siirtoverkonhaltijat haluavat rajoittaa oikeutta jälleenmyydä ja vuokrata Balticconnector-yhteenliitäntäpisteessä jaettua kapasiteettia.

Energiaviraston ja Konkurentsiametin kirje siirtoverkonhaltijoille 3.5.2019

Energiavirasto ja Konkurentsiamet vastasivat siirtoverkonhaltijoiden 15.4.2019 päivättyyn kirjeeseen 3.5.2019 päivätyllä kirjeellään. Energiavirasto ja Konkurentsiamet pyysivät siirtoverkonhaltijoilta lisätietoa ja perusteluja erityisesti seuraavien kysymysten osalta:

1. Millä ehdoilla siirtoverkonhaltijat maksaisivat rahallisen korvauksen niille shippereille, joiden nominaatiot siirtoverkonhaltijat olivat jo vahvistaneet, mutta jotka eivät saaneet kaasua siirretyksi?

2. Miten ehdotetun kapasiteetinjakomekanismin voidaan katsoa täyttävän implisiittisen kapasiteetinjakomekanismin määritelmän?

3. Olisiko esitetty uudelleennominointimaksu tarpeellinen maakaasuverkkoasetuksen 16 artiklan 2 kohdan mukaisena taloudellisena signaalina teknisen kapasiteetin tehokasta ja maksimaalista käyttöä varten? Millä ehdoilla uudelleennominointimaksua sovellettaisiin?

4. Mikäli pitkäaikaisia tuotteita ei Balticconnector-yhteenliitäntäpisteessä ole tarjolla, miten kaasun siirto pitkällä aikavälillä voidaan turvata shippereille?

Siirtoverkonhaltijoiden kirje Energiavirastolle ja Konkurentsiametille 8.5.2019

Siirtoverkonhaltijat vastasivat Energiaviraston ja Konkurentsiametin 3.5.2019 esittämiin kysymyksiin seuraavasti:

1. Kumpikin siirtoverkonhaltija vastaa kaasun siirrosta Balticconnector-yhteenliitäntäpisteessä niille shippereille, jotka ovat rekisteröityneet kyseisen siirtoverkonhaltijan järjestelmään. Mikäli kaasun siirto keskeytyy siirtoverkonhaltija A:sta johtuvasta syystä, siirtoverkonhaltija A on korvausvelvollinen siirtoverkonhaltija A:n järjestelmään rekisteröityneille shippereille, mutta ei siirtoverkonhaltija B:n järjestelmään rekisteröityneille shippereille. Näin ollen siirtoverkonhaltijoiden vahingonkorvausvastuu määräytyy kunkin maan kansallisen lainsäädännön mukaan.

2. Ehdotettu kapasiteetinjakomekanismi täyttää implisiittisen kapasiteetinjaon määritelmän, koska sekä kaasukaupan vahvistus että siihen liittyvä kapasiteetin allokaatio perustuvat shipper tekemään yhteen nominaatioon TSO:n IT-järjestelmässä. Näin ollen shipper nominoi sekä kaasun määrän että kapasiteetin samanaikaisesti.

3. Uudelleennominointi alaspäin on ongelmallista ainoastaan silloin, kun aiemmat nominaatiot ja/tai renominaatiot tietyllä ajanjaksolla johtavat kapasiteetin ylikuormittumiseen ja shipperien nominaatioita täytyy pienentää pro rata -suhteessa. Tämän vuoksi siirtoverkonhaltijat ehdottavat, että

uudelleennominointimaksua sovellettaisiin ainoastaan silloin, kun Balticconnector-yhteenliitäntäpisteen kapasiteetti ylikuormittuu.

4. Markkinaosapuolet eivät ole vaatineet vuoden kestäviä pitkäaikaisia kapasiteettituotteita. Tällaisia pyyntöjä ei tullut esille Energiaviraston tai Elering AS:n järjestämissä kuulemisissa.

   Maakaasuverkkoasetuksen liitteen 1 mukaan siirtoverkonhaltijoiden tulee julkaista tieto ennakoiduista kaasun siirron keskeytyksistä vähintään 42 päivää etukäteen. Näin ollen edes pitkäaikaiset kiinteät kapasiteettituotteet eivät takaisi shippereille kaasun siirtoa aikaisemmin kuin 42 päivää ennen kaasupäivää. Jos ennakoitu tai ennakoimaton keskeytys tapahtuisi ennen nominaation vahvistamista, siitoverkonhaltijat korvaisivat shipperille ainoastaan varatusta kapasiteetista suoritetun maksun. Ottaen huomioon, että Balticconnector-yhteenliitäntäpisteessä ei peritä erillistä maksua kaasun siirrosta, shipperille ei tässä tilanteessa korvattaisi mitään. Näin ollen pitkäaikaiset kapasiteettituotteet suojaisivat shippereitä vain Balticconnector-yhteenliitäntäpisteen ruuhkautumiselta. Tätä varten siirtoverkonhaltijat ovat kuitenkin esittäneet erityisiä operatiivisia mekanismeja, joilla siirtoverkonhaltijat varmistaisivat Balticconnector-yhteenliitäntäpisteen kapasiteetin tehokkaan käytön sekä minimoisivat mahdollisesta siirron keskeytymisestä aiheutuvat vaikutukset shippereille.

Energiaviraston lausuntopyyntö siirtoverkonhaltijalle

Siirtoverkonhaltijoiden kirjeissään esittämät täydennykset ja perustelut huomioon ottaen, Energiavirasto on 5.6.2019 lähetetyllä sähköpostilla pyytänyt Gasumia toimittamaan Energiavirastolle vahvistettavaksi täydennetyn ehdotuksensa Balticconnector-yhteenliitäntäpisteen kapasiteetinjakomekanismin ehdoiksi. Gasum toimitti ehdotuksensa sähköpostilla 12.6.2019. Tämän jälkeen Energiaviraston ja Gasumin edustajat kävivät päivitetyn ehtodokumentin läpi puhelinneuvottelussa 18.6.2019, minkä seurauksena Gasum teki vielä joitain täydennyksiä ja muokkauksia ehtodokumenttiin. Täydennyksillä lisättiin ehtoihin nominaatioiden vahvistamisen ja renominaatioiden tekemisen määräaika sekä selvennettiin ehtodokumentin tekstiä ylikuormituksen hallintamenettelyn sekä siirron keskeytymisen johdosta käytettävien mekanismien osalta. Gasum toimitti lopullisen version ehtodokumentista 18.6.2019 päivätyllä sähköpostilla.

Energiavirasto on 19.6.2019 lähetetyllä sähköpostilla varannut Gasumille mahdollisuuden antaa lausuntonsa Energiaviraston päätösluonnokseen. Gasum on 20.6.2019 päivätyllä lausunnollaan ilmoittanut tyytyvänsä Energiaviraston esittämään päätösluonnokseen.

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Maakaasumarkkinalaki (587/2017)

100 §: Maakaasun siirtoa koskevat siirtymäsäännökset

Sen estämättä, mitä sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:ssä säädetään Energiaviraston vahvistamista ehdoista ja menetelmistä, Energiavirasto vahvistaa maakaasujärjestelmän ulkomaanyhteyksissä noudatettavat siirtomaksut ja muut ulkomaanyhteyksissä noudatettavat siirtopalvelun ehdot vuosiksi 2020 ja 2021 ennen niiden käyttöönottamista. Vahvistuspäätöksen aineellisoikeudellisesta perustasta säädetään sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 12 §:ssä. Vahvistuspäätös on voimassa vuoden ajan. Vahvistuspäätökseen saa hakea muutosta tämän lain 96 §:n 2 momentissa säädetyn menettelyn mukaisesti. Vahvistuspäätöksen täytäntöönpanokelpoisuuteen sovelletaan tämän lain 97 §:n säännöstä.

[…]

Energiaviraston on ennen vahvistuspäätöksen antamista neuvoteltava ehdoista maakaasujärjestelmän siirtoverkonhaltijoiden kanssa ja kuultava maakaasualan yrityksiä, loppukäyttäjiä ja muita asiaan liittyviä sidosryhmiä.

[…]

13 §: Verkkopalveluiden tarjonnan yleiset periaatteet

Verkonhaltijan on tarjottava maakaasuverkkonsa palveluita maakaasumarkkinoiden osapuolille tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Palveluiden tarjonnassa ei saa olla perusteettomia tai maakaasukaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja.

Laki maakaasu- ja sähkömarkkinoiden valvonnasta (590/2013)

12 §: Vahvistuspäätöksen aineellisoikeudellinen perusta

Maakaasuverkonhaltijaan, järjestelmävastaavaan siirtoverkonhaltijaan ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen haltijaan kohdistuvan vahvistuspäätöksen tulee perustua niihin perusteisiin, joista säädetään:

1) maakaasumarkkinalaissa sekä sen nojalla annetuissa säännöksissä;

2) maakaasuverkkoasetuksessa sekä sen nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä, siltä osin kuin niitä sovelletaan Suomessa;

3) maakaasumarkkinadirektiivin nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä;

4) siirtoverkonhaltijaan kohdistuvassa lainvoimaisessa päätöksessä, joka on annettu yhteistyövirastoasetuksen 8 artiklan nojalla.

Maakaasuverkkoasetus 715/2009 (EU)

14 artikla: Kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn liittyvät palvelut siirtoverkonhaltijoiden osalta

1. Siirtoverkonhaltijoiden on

a) varmistettava, että ne tarjoavat palveluja syrjimättömästi kaikille verkonkäyttäjille;

b) tarjottava sekä kiinteitä että keskeytyviä kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn liittyviä palveluja. Keskeytyvän kapasiteetin hinnassa otetaan huomioon keskeytyksen todennäköisyys;

c) tarjottava verkonkäyttäjille sekä pitkä- että lyhytaikaisia palveluja. Ensimmäisen alakohdan a alakohdan osalta siirtoverkonhaltijan on tarjotessaan samaa palvelua eri käyttäjille noudatettava yhtäläisiä sopimusehtoja ja -edellytyksiä joko käyttämällä yhdenmukaisia siirtosopimuksia tai yhteistä verkkosääntöä, jotka toimivaltainen viranomainen on hyväksynyt direktiivin 2009/73/EY 41 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

[…]

16 artikla: Kapasiteetinjakomekanismien ja ylikuormituksen hallintamenettelyjen periaatteet siirtoverkonhaltijoiden osalta

1. Jäljempänä 18 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen siirtoverkon kaikkien kyseeseen tulevien kohtien maksimikapasiteetti on saatettava markkinaosapuolten käytettäväksi ottaen huomioon järjestelmän toimivuus ja verkon tehokas toiminta.

2. Siirtoverkonhaltijan on pantava täytäntöön ja julkistettava syrjimättömät ja avoimet kapasiteetinjakomekanismit, joiden on a) annettava asianmukaisia taloudellisia signaaleja teknisen kapasiteetin tehokasta ja maksimaalista käyttöä varten ja helpotettava investointeja uuteen infrastruktuuriin ja rajat ylittävää maakaasun kauppaa; b) oltava yhteensopivia markkinamekanismien kanssa, spotmarkkinat ja kaupankäynnin keskukset mukaan luettuina, oltava samalla joustavia, ja niitä on voitava mukauttaa muuttuviin markkinaolosuhteisiin; ja c) oltava yhteensopivia verkkoihin pääsyä koskevien jäsenvaltioiden järjestelmien kanssa.

3. Siirtoverkonhaltijan on pantava täytäntöön ja julkistettava ylikuormituksen hallitsemiseksi syrjimättömät ja avoimet menettelyt, jotka helpottavat rajat ylittävää maakaasun kauppaa ketään syrjimättä ja jotka perustuvat seuraaviin periaatteisiin:

a) jos kyseessä on sopimusperusteinen ylikuormitus, siirtoverkonhaltijan on tarjottava käyttämätöntä kapasiteettia ensimarkkinoilla vähintään seuraavan vuorokauden kapasiteettina ja keskeytyvänä kapasiteettina; ja

b) verkonkäyttäjillä, jotka haluavat jälleenmyydä tai vuokrata edelleen käyttämättömän sovitun kapasiteettinsa jälkimarkkinoilla, on oltava siihen oikeus. Ensimmäisen alakohdan b alakohdan osalta jäsenvaltio voi edellyttää, että verkonkäyttäjät tekevät tästä ilmoituksen tai antavat tästä tiedon siirtoverkonhaltijalle.

4. Jos kyseessä on fyysinen ylikuormitus, siirtoverkonhaltijan tai tapauksen mukaan sääntelyviranomaisten on sovellettava syrjimättömiä ja avoimia kapasiteetinjakomekanismeja.

[…]

Kaasunsiirtojärjestelmien kapasiteetinjakomekanismien verkkosäännön vahvistamisesta ja asetuksen (EU) N:o 984/2013 kumoamisesta annettu komission asetus (EU) 2017/459

2 artikla: Soveltamisala

[…]

5. Sovellettaessa implisiittisiä kapasiteetinjakomenettelyjä kansalliset sääntelyviranomaiset voivat päättää olla soveltamatta 8–37 artiklaa.

[…]

3 artikla: Määritelmät

Tässä asetuksessa sovelletaan asetuksen (EY) N:o 715/2009 2 artiklassa, komission asetuksen (EU) 2017/460 (1) 3 artiklassa ja direktiivin 2009/73/EY 2 artiklassa säädettyjä määritelmiä. Lisäksi tässä asetuksessa tarkoitetaan

[…]

6) ’implisiittisellä jakomenetelmällä’ kapasiteetinjakomenetelmää, jossa sekä siirtokapasiteetti että vastaava kaasumäärä jaetaan samanaikaisesti, mahdollisesti huutokaupalla;

[…]

Asiaan liittyvät hallituksen esitykset

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maakaasumarkkinalain, sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:n sekä sähkömarkkinalain 56 §:n muuttamisesta

100 § Maakaasun siirtoa koskevat siirtymäsäännökset.

Maakaasun siirtoverkonhaltija Gasum Oy toimii maakaasumarkkinoiden avautumiseen saakka vertikaalisesti integroidun yritysrakenteen mukaisesti. Yhtiö harjoittaa samanaikaisesti sekä siirtoliiketoimintaa että maakaasun tuontia, biokaasun tuotantoa ja niiden myyntiä. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan yhtiö päättää siirtoverkonhaltijalle kuuluvien tehtävien ja voimassa olevan sääntelyjärjestelmän puitteissa vuonna 2020 noudatettavat siirtopalvelun tariffit ja muut ehdot. *[…]*

Perustelut

Energiaviraston toimivalta

Maakaasumarkkinalain (587/2017) 100 §:n 1 momentin perusteella Energiaviraston tulee päätöksellään (vahvistuspäätös) vahvistaa maakaasujärjestelmän ulkomaanyhteyksissä noudatettavat siirtopalvelun ehdot vuosiksi 2020 ja 2021 ennen niiden käyttöönottamista. Vahvistuspäätöksen aineellisoikeudellisesta perustasta säädetään sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 12 §:ssä. Vahvistuspäätös on voimassa vuoden ajan.

Edellä esitetyn perusteella Energiavirasto vahvistaa Balticconnector-yhteenliitäntäpisteen kapasiteetinjakomekanismin ehdot tällä päätöksellä ainoastaan vuodeksi 2020. Siirtoverkonhaltijan on toimitettava Energiavirastolle vahvistettavaksi ehdotus Balticconnector-yhteenliitäntäpisteen kapasiteetinjakomekanismin ehdoiksi vuodelle 2021 ennen niiden käyttöönottamista.

Maakaasumarkkinalain 100 §:ää koskevan hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perustelujen (HE 290/2018) mukaan Energiavirastolla on määräaikainen toimivalta vahvistaa ulkomaanyhteyksissä noudatettavat ehdot omasta aloitteestaan ilman, että siirtoverkonhaltijan tekemä ehdotus rajoittaisi viraston toimivaltaa mainittujen ehtojen määrittämisessä. Näin ollen Energiavirasto ei ole vahvistuspäätöstä antaessaan sidottu siirtoverkonhaltijan esittämiin ehtoihin, vaan virastolla on oikeus poiketa siirtoverkonhaltijan esityksestä.

Yleisesti ehdotetusta kapasiteetinjakomekanismista

Maakaasumarkkinalain 13 §:n mukaan verkonhaltijan on tarjottava maakaasuverkkonsa palveluita maakaasumarkkinoiden osapuolille tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Palveluiden tarjonnassa ei saa olla perusteettomia tai maakaasukaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja. Maakaasuverkkoasetuksen 16 artiklan mukaan siirtoverkonhaltijan on pantava täytäntöön ja julkistettava syrjimättömät ja avoimet kapasiteetinjakomekanismit sekä ylikuormituksen hallintamenettelyt, jotka helpottavat rajat ylittävää maakaasun kauppaa ketään syrjimättä.

Energiavirasto on arvioinut Gasumin esittämiä Balticconnector-yhteenliitäntäpisteen kapasiteetinjakomekanismin ehtoja kansallisen ja EU-lainsäädännön valossa. Arviointinsa perusteella Energiavirasto on pyytänyt Gasumia täydentämään alkuperäistä ehdotustaan, minkä jälkeen Gasum on esittänyt täydentäviä ehtoja erityisesti uudelleennominointimaksun, ylikuormituksen hallinnan ja kaasun siirron keskeytymisen osalta.

Implisiittinen kapasiteetinjakomenetelmä

Kapasiteetinjakoverkkosääntöä sovelletaan yhteenliitäntäpisteisiin, joilla tarkoitetaan mm. fyysistä pistettä, joka liittää yhteen otto- ja syöttöjärjestelmän ja yhdysputken edellyttäen, että kyseisessä pisteessä on käytössä verkonkäyttäjien varausjärjestelmä. Balticconnector-yhdysputken katsotaan muodostavan kapasiteetinjakoverkkosäännön tarkoittaman yhteenliitäntäpisteen. Kapasiteettiverkkosäännön artiklat 8-37 määrittävät standardoidut kapasiteetinjakomekanismit, jotka käsittävät huutokauppamenettelyn sekä tarjolle asetettavat ja jaettavat standardoidut kapasiteettituotteet.

Kapasiteetinjakoverkkosäännön johdanto-osan mukaan kilpailun toteutuminen maakaasumarkkinoilla edellyttää, että kaikilla verkon käyttäjillä on avoin ja syrjimätön pääsy kaasuinfrastruktuuriin. Avoin, tehokas ja syrjimätön kapasiteetinjakomekanismi on siten edellytys rajojen yli ulottuvalle kilpailulle ja markkinoiden yhdentymiselle. Suomen ja Baltian maiden markkinaintegraation kehitys on vielä kesken ja Suomen maakaasumarkkinoiden avautuessa vuoden 2020 alussa markkinat ovat edelleen verrattain kehittymättömät. Balticconnector-yhdysputkessa ei odoteta syntyvän ruuhkaa markkinoiden avautuessa, vaan kapasiteettia uskotaan riittävän yli tarpeen. Keskeisiä tavoitteita vuosille 2020-2021 ovatkin markkinaintegraation kehityksen edistäminen sekä hyvien edellytysten luominen kaasun siirrolle Suomen ja Viron välillä. Näin ollen Balticconnector-yhteenliitäntäpisteessä sovellettavan kapasiteetinjakomekanismin tulisi olla avoin, tehokas ja syrjimätön, mutta samalla myös mahdollisimman joustava ja kustannustehokas.

Energiavirasto on arvioinut kapasiteetinjakoverkkosäännön standardinmukaisen kapasiteetinjakomekanismin soveltuvuutta Balticconnector-yhteenliitäntäpisteessä. Energiavirasto katsoo, että huutokauppamenettely ja siinä sovellettavat standardoidut kapasiteettituotteet eivät tässä tilanteessa hyödyttäisi markkinaosapuolia, koska kaasun siirrosta ei makseta erillistä hintaa ja kapasiteetin oletetaan riittävän markkinaosapuolten tarpeisiin. Näin ollen huutokauppamenettely ei olisi tarpeen kapasiteetin hinnan muodostamiseksi. Lisäksi huutokauppa-alustan hankinnasta syntyvät kustannukset siirtyisivät lopulta kaasun loppukäyttäjien maksettavaksi, mikä osaltaan lisäisi kaasun hankinnan kustannuksia ja näin ollen heikentäisi kaasun joustavaa siirtoa Suomen ja Viron välillä.

Standardoidun kapasiteetinjakomenetelmän vaikutukset huomioiden Energiavirasto katsoo, että huutokauppamenettelyn soveltaminen Balticconnectorin yhteenliitäntäpisteessä ei ole tarkoituksenmukaista. Kapasiteetinjakoverkkosäännön 2 artiklan 5 kohdan mukaan kansalliset sääntelyviranomaiset voivat päättää olla soveltamatta verkkosäännön 8–37 artiklaa, kun yhteenliitäntäpisteessä sovelletaan implisiittistä kapasiteetinjakomekanismia.

Energiavirasto on arvioinut siirtoverkonhaltijan ehdottamaa kapasiteetinjakomenetelmää sen valossa, täyttääkö se implisiittiselle kapasiteetinjakomenetelmälle asetetun vaatimuksen. Kapasiteetinjakoverkkosäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaan implisiittisellä jakomenetelmällä tarkoitetaan kapasiteetinjakomenetelmää, jossa sekä siirtokapasiteetti että vastaava kaasumäärä jaetaan samanaikaisesti. Energiavirasto katsoo, että kapasiteetinjakomekanismi täyttää tämän vaatimuksen ainakin silloin, kun kapasiteetti myydään markkinaehtoisesti samanaikaisesti energiatuotteen kanssa (esimerkiksi kaasupörssin kautta). Tällöin kapasiteetti allokoidaan ostetulle kaasumäärälle kaupan vahvistamisen yhteydessä.

Energiavirasto kuitenkin huomauttaa, että implisiittisen jakomenetelmän vaatimuksen ei voida välttämättä katsoa täyttyvän silloin, kun shipperin kaasunhankinta perustuu kapasiteetista erikseen solmittuun kauppaan. Vaikka ehdotetussa kapasiteetinjakomekanismissa siirtoverkonhaltija vahvistaa shipperin kaasukaupan ja sille osoitetun kapasiteetin samanaikaisesti, kaasua ja kapasiteettia ei tosiasiassa hankita samanaikaisesti. Shipper on voinut tehdä kaasun toimitussopimuksen jo huomattavasti ennen nominaation tekemistä, minkä vuoksi kaasua ja kapasiteettia ei hankita yhtenä tuotteena, vaan ne ovat toisistaan riippumattomia.

Ottaen kuitenkin huomioon, että yllä esitetyn mukaisesti kapasiteetinjakoverkkosäännön standardinmukaista kapasiteetinjakomekanismia ei katsota tarkoituksenmukaiseksi jakomekanismiksi verrattain lyhyeksi tarkoitetun siirtymäkauden aikana, Energiavirasto katsoo, että ehdotettu kapasiteetinjakomekanismi täyttää laissa sille asetetut tavoitteet avoimuuden, tehokkuuden ja syrjimättömyyden osalta sekä palvelee markkinan toimivuuden ja avaamisen tavoitteiden tarkoitusperien toteutumista kaikkein tarkoituksenmukaisimmin tässä väliaikaisessa tilanteessa.

Pitkäaikaiset tuotteet

Maakaasuverkkoasetuksen 14 artikla edellyttää siirtoverkonhaltijaa tarjoamaan verkonkäyttäjille sekä pitkä- että lyhytaikaisia palveluja. Pitkäaikaisten kapasiteettituotteiden merkitys korostuu, jos kapasiteetista on niukkuutta. Tällöin pitkäaikaiset kapasiteettituotteet varmistavat verkonkäyttäjille kaasun toimitussopimusten edellyttämän kaasun siirron pitkällä aikavälillä.

Balticconnector-yhteenliitäntäpisteessä tarjolla olevan kapasiteetin odotetaan riittävän markkinaosapuolten tarpeisiin. Jos ruuhkaa kuitenkin syntyisi, siirtoverkonhaltijan käytössä olevat ylimääräiset mekanismit kaasun siirron turvaamiseksi varmistaisivat kaasun siirron vahvistettujen nominaatioiden mukaisesti. Näin ollen Energiavirasto katsoo, että pitkäaikaisille tuotteille ei ole tarvetta niin kauan kuin tarjolla oleva kapasiteetti vastaa markkinoiden kysyntää. Jos kuitenkin markkinoiden avauduttua käytäntö osoittaa, että kapasiteetista syntyy niukkuutta, Balticconnector-yhteenliitäntäpisteen kapasiteetinjakomekanismia on muutettava vastaamaan markkinoiden kysyntää.

Uudelleennominointimaksu

Maakaasuverkkoasetuksen 16 artiklan 2 kohdan mukaan siirtoverkonhaltijan on pantava täytäntöön ja julkistettava syrjimättömät ja avoimet

kapasiteetinjakomekanismit, joiden on mm. annettava asianmukaisia taloudellisia signaaleja teknisen kapasiteetin tehokasta ja maksimaalista käyttöä varten.

Gasum on esittänyt uudelleennominointimaksua sovellettavaksi Balticconnector-yhdysputken syöttö- / ottopisteessä. Ehdotuksen mukaisesti uudelleenominointimaksun perusteet syntyisivät, kun osapuoli uudelleennominoimalla pienentää aiemmin tehtyä nominaatiota siten, että muutos ylittää sovitun toleranssin. Maksu perittäisiin toleranssin ylittävästä osasta.

Energiavirasto toteaa, että Gasumin esittämä uudelleennominointimaksu voidaan katsoa maakaasuverkkoasetuksen tarkoittamaksi taloudelliseksi signaaliksi, jonka tarkoitus on ohjata osapuolia nominoimaan siirrettävä kaasumäärä niin lähelle todellista tarvetta kuin mahdollista. Ottaen huomioon myös sen, ettei Balticconnector-yhdysputken siirtokapasiteettiin sisälly syöttö- ja ottomaksua, ilman uudelleennominointimaksun kaltaista mekanismia osapuolet voisivat varata Balticconnector-yhdysputken siirtokapasiteettia huomattavasti yli tarpeensa ilman siitä aiheutuvia seuraamuksia. Tämä rajoittaisi Balticconnector-yhdysputken teknisen siirtokapasiteetin tehokasta ja maksimaalista käyttöä. Näin ollen uudelleennominointimaksu osaltaan edesauttaisi sitä, että Balticconnector-yhdysputken siirtokapasiteettia olisi tarjolla sitä tosiasiassa tarvitseville.

Ottaen kuitenkin huomioon uudelleennominointimaksun tavoite turvata Balticconnector-yhdysputken teknisen siirtokapasiteetin tehokas ja maksimaalinen käyttö, Energiavirasto katsoo, että maksua on perusteltua periä ainoastaan silloin, kun Balticconnector-yhdysputken siirtokapasiteetista on niukkuutta. Siirtoverkonhaltija on Balticconnector-yhteenliitäntäpisteen kapasiteetinjakomekanismin kuulemisprosessin yhteydessä 8.5.2019 päivätyssä Energiavirastolle osoitetussa kirjeessään esittänyt, että uudelleennominointimaksua voitaisiin soveltaa vain silloin, kun siirtoverkonhaltija joutuu pienentämään shippereiden nominaatioita ylikuormituksen hallitsemiseksi.

Edellä esitetyn perusteella Energiavirasto katsoo, että siirtoverkonhaltija voi periä shipperiltä uudelleennominointimaksun Balticconnector-yhdysputkessa ainoastaan silloin, kun shipper on uudelleennominoinut Balticconnector-yhdysputkessa siirrettävän kaasumäärän toleranssirajan yli *ja* siirtoverkonhaltija on joutunut pienentämään kaikkien shipperien nominointeja pro rata -suhteessa Balticconnector-yhdysputken ylikuormituksen hallitsemiseksi.

Operatiiviset mekanismit kapasiteetin maksimoimiseksi Balticconnectorissa

Gasum on esittänyt alkuperäistä ehdotustaan täydentäviä ehtoja ylikuormituksen hallinnan ja kaasun siirron keskeytymisen osalta. Energiavirasto katsoo, että esitetyt mekanismit ovat perusteltuja ja lisäävät kaasun siirron luotettavuutta.

Johtopäätökset

Gasumin täydennykset sekä edellä Energiaviraston toteamat täsmennykset huomioon ottaen Energiavirasto katsoo, että Gasumin esittämät Balticconnector-yhteenliitäntäpisteen kapasiteetinjakomekanismin ehdot täyttävät niille laissa asetetut tasapuolisuuden, kohtuullisuuden sekä läpinäkyvyyden vaatimukset.

Energiavirasto korostaa, että siirtoverkonhaltijoiden tulee pyrkiä kaikin tavoin pitämään nyt vahvistetut siirtymäajan järjestelyt mahdollisimman lyhytaikaisena. Ottaen huomioon kapasiteetinjakomenetelmän luonteen Energiavirasto tulee seuraamaan ja arvioimaan kapasiteetinjakomekanismin toimivuutta Balticconnector-yhteenliitäntäpisteessä uudelleen vuoden 2020 lopussa. Edelleen Energiavirasto toteaa, että mikäli vuoden 2020 aikana osoittautuu, että Balticconnector-yhteenliitäntäpisteen kapasiteetti ei riitä vastaamaan markkinoiden kysyntään, kapasiteetinjakomekanismia tulee arvioida uudelleen ja tarvittaessa muuttaa vastaamaan kapasiteetinjakoverkkosäännön mukaista standardoitua kapasiteetinjakomekanismia.

Sovelletut säännökset

Maakaasumarkkinalaki (587/2017) 13 § ja 100 §

Laki maakaasu- ja sähkömarkkinoiden valvonnasta (590/2013) 12 §

Maakaasuverkkoasetus 715/2009 (EU) artiklat 14 ja 16

Kaasunsiirtojärjestelmien kapasiteetinjakomekanismien verkkosäännön vahvistamisesta ja asetuksen (EU) N:o 984/2013 kumoamisesta annettu komission asetus (EU) 2017/459 2 artiklan 5 kohta ja 3 artiklan 6 kohta

Muutoksenhaku

Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakua koskeva ohjeistus liitteenä.

Liitteet
1) Valitusosoitus
2) Balticconnector-yhteenliitäntäpisteen kapasiteetinjakomekanismin ehdot ajalla 1.1.2020 – 31.12.2020

Jakelu Gasum Oy

Tiedoksi Työ- ja elinkeinoministeriö
Balticconnector Oy

Maksutta

VALITUSOSOITUS

Muutoksenhakuoikeus

Energiaviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valituskelpoisella päätöksellä tarkoitetaan toimenpidettä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Valitusoikeus on sillä, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on Markkinaoikeus.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksu 2.050 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Valituskirjelmän sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet. Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- muutoksenhaun kohteena oleva päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä

- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu Energiavirastolle tai markkinaoikeudelle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, jollei päämies ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa. Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa Markkinaoikeudelle, jonka osoite on:

Markkinaoikeus

Radanrakentajantie 5

00520 Helsinki

Faksi: 029 56 43300

Sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Liite 2

Capacity allocation at Balticconnector interconnection point

1 Definitions

Available Capacity means the capacity which can be allocated during the Renomination cycles after the Nomination process.

Confirmed Nomination means the quantity of gas confirmed by Transmission System Operator with System Responsibility to be scheduled or re-scheduled to flow on Gas Day D.

Double-sided nomination means that both Shippers must submit nominations independently to their respective Transmission System Operators on each side of the Balticconnector interconnection point.

Initiating Transmission System Operator means the Transmission System Operator initiating the Matching process by sending the necessary data to the Matching Transmission System Operator.

Lesser Rule means that, in case of different processed quantities at either side of an interconnection point, the confirmed quantity will be equal to the lower of the two processed quantities.

Matching is the process of comparing and aligning processed quantities of gas for Shippers at both sides of a specific interconnection point, which results in confirmed quantities for the Shippers.

Matching Transmission System Operator means the Transmission System Operator performing the Matching process and sending the result of the Matching process to the Initiating Transmission System Operator.

Nomination means the prior reporting by the Shipper to the Transmission System Operator of the actual flow that the Shipper wishes to inject into or withdraw from the system.

Operational Balancing Account means an account between adjacent transmission system operators, to be used to manage steering differences at an interconnection point in order to simplify gas accounting for Shippers involved at the interconnection point.

Renomination Cycle means the process carried out by the Transmission System Operator in order to provide a Shipper with the message regarding the Confirmed Nominations following the receipt of a Renomination.

Renomination is a notification a Shipper can use to amend its previously Confirmed Nominations with effect for the entire Gas Day or the remaining hours of the Gas Day.

Shipper means any natural or legal person in the transmission system who is registered in the register of players and has access to transport gas in the transmission system.

Technical Capacity means the maximum firm capacity that the Transmission System Operator can offer to the Shippers, taking account of system integrity and the operational requirements of the transmission network.

Virtual Reverse Flow means virtual, administrative flow netted off from the physical forward flow meaning it can be allocated when forward flow capacity has been nominated.

2 Capacity Allocation at Balticconnector entry and exit point

The Transmission System Operator with System Responsibility shall offer day-ahead and within-day capacity products at Balticconnector Entry and Exit Points. All capacity products shall be firm.

All capacity shall be allocated on the basis of:

a) Shippers' Confirmed Nominations

b) Cross-border trades on gas exchange(s) in part of day-ahead and within-day products

2.1 Capacity Allocation based on Confirmed Nominations

Capacity shall be allocated to a Shipper according to the Shipper's Confirmed Nominations through a process described in Nomination in Section 3, Matching in Section 4 and Congestion management in Section 5.

2.2 Capacity Allocation for trades concluded on a gas exchange

Part of the Technical Capacity of Balticconnector shall be made available to be allocated by gas exchange(s) that have concluded an Agreement on Capacity Allocation with the Transmission System Operator with System Responsibility. Day-ahead and within-day capacity quotas for this shall be determined by Transmission System Operator with System Responsibility.

3 Nomination

A Shipper shall make nominations of the quantities of gas to be delivered on a Gas Day at Balticconnector Interconnection Point. Nomination shall be the condition for Gas Transfers at Balticconnector. Double-sided Nomination shall be used as the nomination procedure.

A Shipper shall submit Nominations for the Transmission System Operator with System Responsibility no earlier than on Gas Day D-400 and no later than Gas Day D-1 at 13.00 UTC (winter time) or by 12.00 UTC (daylight saving time). A Nomination submitted may be corrected until the end of the above-mentioned time limit. Even if a Shipper does not submit Nominations by the above-mentioned time limit, the Shipper shall have the opportunity to submit Renominations.

The Transmission System Operator shall start a Renomination Cycle at the start of every hour within the Renomination period. The Shipper's Renominations that have been received between 13:00 UTC (winter time) and 12:00 UTC (daylight saving time) on Gas Day D-1 and 3:00 UTC (winter time) and until 2:00 UTC (daylight saving time) on Gas Day D-1 by performing Renomination shall be made for the whole Gas Day D. Any Renominations performed after that time limit shall be made for the remaining hours of the Gas Day. The last possible Renomination for the last hour of

the Gas Day can be submitted on Gas Day D by 2:00 UTC (winter time) and by 1:00 UTC (daylight saving time).

The latest Nomination or Renomination submitted by 'no later than' deadline shall be considered as effective Nomination or Renomination. Effective Nomination or Renomination shall be processed in Matching process described in Section 4.

The Shipper shall state the gas day, gas quantities, expressed as kWh/hour, that the Shipper intends to inject into the system at Balticconnector Entry or Exit point each hour of the Gas Day, together with the participant identifier for the Shipper's counterparty.

The Transmission System Operator with System Responsibility may reject a Nomination or Renomination, if it contains incomplete or erroneous information, if the Nomination or Renomination has submitted after the 'no later than' deadline applied or if the submitter of the information does not have the right to submit Nominations or Renominations. The submitter of the information does not have a right to submit Nominations or Renominations if the submitter is not authorised to send Nominations or Renominations on behalf of a Shipper registered to the system of the Transmission System Operator with System Responsibility.

4 Matching

Before and during the Gas Day the Transmission System Operator with System Responsibility in Finland shall perform continuous Matching as follows:

a) The latest Nominations and Renominations of the Shipper for the Entry point of Balticconnector for the Gas Day shall be compared to the latest Nominations and Renominations of the Shipper's counterparty in the adjacent system; and

b) The latest Nominations and Renominations of the Shipper for the Exit point of Balticconnector for the Gas Day shall be compared to the latest Nominations and Renominations of the Shipper's counterparty in the adjacent system.

If the Matching is performed based on Renominations which have been received after 3:00 UTC (winter time) and until 2:00 UTC (daylight saving time) on Gas Day D-1, the matched renominated quantities shall enter into force for the remaining hours of the Gas Day.

If the Shipper's most recent Nomination or Renomination does not correspond to the most recent Nomination or Renomination made by its Counterparty, the Nomination shall be reduced to the lower of the values nominated or renominated according to Lesser Rule.

4.1 Comparison to Available Capacity

The Transmission System Operator with System Responsibility shall compare the matched Nominations or Renominations with the Balticconnector's Available Capacity. The matched Nominations or Renominations shall be confirmed as such if the Balticconnector's Available Capacity exceeds the combined total of the Nominations or Renominations.

4.2 Capacity Allocation and Capacity Surrender

All Shippers with Confirmed Nominations are allocated with capacity.

Capacity allocated to a Shipper shall be considered as surrendered after Matching in part of quantities renominated downwards by the Shipper or the Shipper's Counterparty. Surrendered capacity becomes available to other Shippers as part of Available Capacity.

4.3 Schedule for Confirmed Nominations

The Transmission System Operator with System Responsibility sends Confirmed Nominations to Shippers within two hours from the Nomination deadline or from the start of each Renomination Cycle.

4.4 Incentive for the efficient use of Available Capacity

A Shipper may renominate downward in the Balticconnector free of charge within the tolerance defined in up-to-date Price List of the Transmission System Operator with System Responsibility. For amounts exceeding this limit, the Shipper shall pay an underutilisation fee in accordance with the up-to-date Price List of the Transmission System Operator with System Responsibility. The underutilisation fee is effective to Shippers only on those Gas Days when Balticconnector is congested according to Section 5.2 and the Shippers' Nominations or Renominations have been reduced on a pro rata basis.

5 Congestion and Interruption Management

5.1 Virtual reverse flow

In addition to physical capacity, the Transmission System Operator shall also offer capacity based on Virtual Reverse Flow at Balticconnector to increase Available Capacity.

5.2 Management of physical congestion

If Balticconnector is physically congested, i.e. the combined total of matched Nominations exceeds Balticconnector's Technical Capacity, Nominations shall be reduced on a pro rata basis to the amount that can technically be transmitted.

As regards matched Renominations, any capacity allocated to previous Confirmed Nominations shall be taken into account. Only Available Capacity remaining in Balticconnector may be allocated to Renominations. If Available Capacity is sufficient to cover the change in quantities to be transmitted on the basis of Renominations, the Renominations shall be accepted in full. If only a part of Renominated quantities can be transmitted, any remaining Available Capacity shall be divided between all Renominations on a pro rata basis insofar as the quantity renominated by each Shipper differs from the Shipper's effective Confirmed Nomination. Renominations processed in this manner shall constitute the Shippers' new Confirmed Nominations.

5.3 Management of interruptions

The Transmission System Operator with System Responsibility shall take actions if there is a risk that the quantities of Confirmed Nominations may not physically be transported, e.g., due to an unexpected technical fault. The purpose of these actions is to minimize the need for interruptions. The actions are the following in the order of their activation:

1. Using the flexibility of the Operational Balancing Account between the Transmission System Operators. This is done within the flexibility limits of the Operational Balancing Account.

2. Using the linepack flexibility of the Transmission System Operator with System Responsibility. This is done within the flexibility limits of linepack.

3. Buying to or selling gas from linepack through locational balancing service contracts to compensate for physical flows at Balticconnector. Such actions are financially settled between the Transmission System Operator with System Responsibility and the transmission system operator of the adjacent system depending on their liability. Locational balancing service contracts may be used to the extent that is technically possible, contractually available or economically reasonable in comparison to that of not transporting the respective gas volumes.

If the above actions are not sufficient to secure transportation, capacity is reduced from all the Shippers with Confirmed Nominations on a pro rata basis.

The Transmission System Operator with System Responsibility is liable to Shippers registered to the system of the Transmission System Operator. The Transmission System Operator with System Responsibility shall compensate the direct costs to the affected Shippers, if the interruption is caused by the Transmission System Operator with System Responsibility. These direct costs entail imbalance charges in part of the gas that was not transported.

6 Responsibilities of Transmission System Operator with System Responsibility on information provision to Shippers

The Transmission System Operator with System Responsibility shall maintain valid information about the Technical Capacity and Available Capacity of Balticconnector on the Transmission System Operator’s webpage.

Capacity quotas for day-ahead and within-day products to gas exchange(s) are published to Shippers on the website of Transmission System Operator with System Responsibility for at least three days prior to each gas day.

The Transmission System Operator with System Responsibility shall provide information on the expected duration and effect of planned maintenance at Balticconnector, its Technical Capacity, Nominations and Renominations, Available Capacity, actual physical flows, planned and unplanned interruptions to transportation services, and the restoration of the services. Planned interruptions shall be published at least 42 days in advance.